

РЕЦЕНЗИЯ

от доц. д-р **Зорница Димитрова Петрова**

преподавател по пиано и клавирен съпровод

в катедра „Пиано и акордеон”

към Факултет „Музикална педагогика”

при АМТИИ „Проф. Асен Диамандиев” - Пловдив

за материалите, представени за участие в конкурс

за заемане на академичната длъжност „доцент

по научна специалност „Пиано (задължителен инструмент),

шифър 8.3 Музикално и танцово изкуство

към катедра „Пиано и акордеон”

на

гл. ас. д-р Надежда Козма Кузманова

от гр. Пловдив, ул. „Волга” № 47

преподавател в АМТИИ „Проф. Асен Диамандиев”

Да се рецензира професионалната дейност на дългогодишен колега като гл. ас. д-р Надежда Кузманова - вълнува и задължава едновременно.

Познанството ни датира от нейните студентски години, така че съм щастлив свидетел на почти всички изяви, които оформиха във времето убедителното ѝ творческо присъствие. Лично съм съпреживяла художествените постижения, които година след година издигнаха ръста на един талантлив, ерудиран и последователен пианист и педагог. Предизвикателство за мен е да превърна субективното удовлетворение в обективна и логична оценка. Ето защо, следвайки формалната последователност, ще изтъкна някои фактори, които според мен „естествено“ носят „тежестта на значими“ при оформянето на безспорните художествено-творчески и педагогически достойнства на гл. ас. д-р Надежда Кузманова.

Преди всичко искам да подчертая високото пианистично и художествено възпитание, придобито в годините на академично обучение. Мисля, че класът на изтъкнатия пианист и педагог проф. Георги Петров отдавна и трайно във времето придоби престижа на клавирна школа, в която обучението по инструмент е неразривно свързано с възпитанието на висши професионални „добродетели“ като широк репертоарен кръгозор, безспорни естетически познания, непрестанен стремеж към експерименти и откривателство, вдъхновено представяне на актуална клавирна музика от български композитори. Тези професионални „добродетели“ Надежда Кузманова не само съхранява във времето, но и пренася, обогатени от естествените си творчески пристрастия и интереси.

В периода на следването си (1992 г.) тя се обучава като гост-студент при проф. Гунда Кьолер-Шарлах във Висшето училище по музика „Ференц Лист“ - Ваймар. Този важен период безспорно допринася и обогатява професионалното развитие на пианистката.

Важна роля в творческата биография на гл. ас. д-р Кузманова изиграват майсторските класове по клавирна интерпретация на проф. Петер Фойхтвангер (Англия) и многобройните заключителни концерти към тях (във Ваймар, Сион, Любек и Бон).

Особено значение в концертната практика на д-р Кузманова има участието ѝ в различни камерни формации:

1. Клавирен квартет „РАНГ“ (съвм. с проф. Георги Петров, Райна Петрова и Арно Ховагимян), с който изпълнява и записва (премиерно в страната) всички концерти на Й. С. Бах за две, три и четири пиана.
2. Вокално-камерното дуо с Нели Койчева (алт) - първи изпълнител в България на песните от Чарлз Айвс.

3. Клавирното дуо с Райна Петрова, с която в пет интегрални концерта изпълнява произведенията на Франц Шуберт за четири ръце.
4. Многобройните камерни конфигурации в рамките на 6^{те} концертни програми под надслов „Камерната музика на Габриел Форе“. Творческото сътрудничество с именити музиканти като проф. Недялко Тодоров, проф. Александър Спиров, проф. Магдалена Чикчева и др. в тази връзка довежда до успешно защитения докторат през 2014 г.
5. Специализациите по Методика на обучението по пиано в НМА „Проф. Панчо Владигеров“ (2010) и по орган в АМТИИ (2013-2017) съществено разширяват педагогическия и артистичен опит на гл.ас. д-р Н. Кузманова. Втората от тях (под ръководството на д-р Стефан Далчев) оформя присъствието и на активноконцертираща българска органистка.

Основно място в комплекта от приложени документи заема Справката за изпълнение на минимални национални изисквания. Тя е ясна и правдиво отразява многообразните изяви на д-р Кузманова. Още на пръв прочит се налага впечатлението за упорита, постоянна и последователна художествена дейност, която включва разностранни солови и камерни рецитали, стилоробогати органни програми, звукозаписна дейност, участия в престижни фестивали.

По група показатели „В“ ярко се налага изпълнението на Клавирен концерт в ре минор от В. А. Моцарт със Симфоничния оркестър на град Търгомуреш - Румъния. Тази „знакова“ творба Надежда Кузманова интерпретира под диригентството на бележитата българска диригентка Радосвета Бояджиева (13 юни 1997). Следва поредица от интегрални рецитали: Концертите за 2, 3 и 4 пиана на Й. С. Бах; Клавирната музика за 4 ръце на Фр. Шуберт; Песните на американския композитор Чарлз Айвс. Своя афинитет към „пълната творческа картина“ на даден автор, стил или епоха Надежда Кузманова осъществява талантливо и задълбочено. За концертния подиум тя подбира ярки интерпретатори, съвместно с които навлиза в дълбоки и богати стилистични пластове.

В тази група показатели искам специално да открия концертната програма „Романтичния свят на Габриел Форе“, осъществена с големия български цигулар и педагог проф. Недялко Тодоров. Личен и възторжен е моят спомен за едно вдъхновено ансамблово музициране, потопило публиката в изящния, безупречноизваян свят на френския композитор. За изпълнението на двете цигулковы сонати и двете миниатюри (Люлчина песен ор. 16 и Andante ор.75) проф. Тодоров си спомня: „Дължа да подчертая, че съвместната ни работа с Надежда Кузманова ми е доставяла всякога огромно удовлетворение. Дълбокото ѝ проникване в стила на Форе и всестранното ѝ

запознаване с духа и характерните особености на неговата музика ме е въодушевявала и обогатявала. Като първи изследовател на камерното му творчество у нас, тя успя да разкрие неговата неподправена прелест и красота. Целият подготвителен процес, преминал в едно наистина творческо съпричастие и колегиално взаимодействие доведе до високи резултати, отличнооценени от взискателни специалисти и познавачи на камерно-инструменталното изкуство и критици.”¹

В богатата поредица от творчески изяви (Концерт с японска музика; Концерт с песни от славянски композитори, Концерт под надслов „Забравени шедьоври“), ярко се открояват тези, в които Надежда Кузманова музицира с Нели Койчева - певица с дълбок и богатонюансиран алтов тембър и Албена Димова - пианист и педагог с водещо значение в съвременната българска клавирна култура. Налага се изводът за изключителна прецизност и усет при подбора на творческите сътрудници.

И тук бих искала да подчертая искрения си респект към най-новото творческо ампло на д-р Кузманова - необятния „космос“ на органната музика, сакрална и светска, барокова и романтична. Изнесеният в залата на АМТИИ „Проф. Асен Диамандиев“ рецитал (17. април 2016), както и съвместния концерт с проф. Албена Димова („Клавирни диалози за орган и пиано“, 26.02.2017) са поредно доказателство за високото инструментално майсторство, придобито в годините на специализация, за богатия „репертоарен поглед“ на Надежда, включващ органни шедьоври от Й. С. Бах, А. Вивалди, Д. Букстехуде, Й. Райнбергер, Г. Меркел, Ф. Менделсон и Ц. Франк. Следва са се прибавят органно-клавирни ансамбли като първите изпълнения на Рапсодия за орган и пиано и Фантазия за орган и пиано от Клифорд Демарест, Соната за пиано и орган от Велислав Заимов и Утринна серенада за пиано и орган от Франсис Пуленк.

По група показатели „Г“ гл. ас. д-р Кузманова прилага публикуваната през 2019 г. на базата на дисертационния си труд книга „Камерната музика на Габриел Форе“. Подзаглавието „През погледа на един пианист“ веднага акцентира върху практическата приложимост на четивото, от една страна обобщаващо музиковедските познания, натрупани чрез докторантските проучвания, а от друга, организирано множество анализи, насоки и интерпретационни възгледи, извлечени от „живата“ музикална дейност. Към всички безспорни достойнства и приноси на книгата следва да се причисли оформянето на богат и изключително непопулярен снимков материал, който

¹ Проф. Недялко Тодоров, „Впечатления от творческото ми сътрудничество с д-р Надежда Кузманова“, 9. юли 2019

допълнително обогатява научно-познавателната стойност на написаното за „майстора на очарованието“, както според авторката наричат Габриел Форе.

Към Справката са приложени пет концертни изяви, определени като участия в колективен продукт в областта на изкуството и едно цитиране в книгата на Людмил Петков „Непознати и рядко изпълнявани творби за клавирно дуо от периода XVIII-XX в.“. Внушителният брой рецензии (седем) са правдиво отражение на богатата и стойностна концертна дейност.

Гл. ас. д-р Кузманова е ръководител на три клубни мероприятия в клуб „Съвременна клавирна култура“ към Катедра „Пиано и акордеон“. Тя провежда майсторски клас в театър „Рамо“, гр. Кобе -Япония (2015), както и уъркшоп под надслов „Музика от стари времена“ в Пловдив през 2019 г.

Педагогическата дейност на Надежда Кузманова е съдържателна и богато защитена с множество стилни програми, академични и национални награди.

В заключение - пред нас е документация, която в пълна степен отговаря на националните изисквания. От нея следва да се изведат безспорните приноси в целокупната дейност на кандидатката:

Богатата концертна дейност на Надежда Кузманова е принос в художественотворческия живот на АМТИИ и национално достойние.

Високото инструментално ниво, стилната прецизност на интерпретацията в концертните програми са незаменим личен пример, подсилващ и утвърждаващ педагогическата ѝ дейност.

Безспорен принос е съчетаването на концертната активност с организационната ангажираност на д-р Кузманова като дългогодишен секретар на катедра „Пиано и акордеон“.

След всичко, отразено в Рецензията, съм напълно убедена да предложа на уважаемото научно жури да изготви заслужено предложение до Факултетния съвет за избор на гл. ас. д-р Надежда Кузманова на академичната длъжност „доцент“ по пиано (задължителен инструмент) в АМТИИ „Проф. Асен Диамандиев“.

Изготвил рецензията:
доц. д-р Зорница Петрова

21.08.2019 г.
Пловдив